

Évközi 11. vasárnap

Kiv 19,2-6a

Különleges tulajdonommá teszlek benneteket

Refidimből indultak el, a Sínai pusztába érkeztek, és a pusztaságon táboroztak le. Az izraeliták táborukat a hegygel szemben ültették fel. Mózes elindult Isten elé, az Úr pedig a hegyről így szólt hozzá: „Ezt közöld Jákob házával: és hirdesd Izrael fiainak. Láttátok, mit tettem az egyiptomiakkal, s hogy mintegy sasszárnyon hordoztalak benneteket, s ide hoztalak magamhoz. Ha tehát hallgattok szavamra és megtartjátok szövetségemet, akkor az összes népek között különleges tulajdonommá teszlek benneteket, hiszen az egész föld az enyém. Papi királyságom és szent népem lesztek. Ezeket a szavakat add tudtára Izrael fiainak.”

A kivonulás eseményeit feldolgozó papi szerző 12 szakaszban rendezi az eseményeket, és ezek között a fentiekben a 7. epizódról van szó. A papi szerzőre jellemző a liturgikus retorika, mely uralja ezt a szöveget is, és amelyben a választott nép „én-te” relációba kerül Jahvéval. Erről győződhetett meg minden izraelita Jahve szabadító akciója következtében. Jahve nemcsak megmentette népét, hanem le is foglalta a maga számára, és ezzel meg is szentelte őket. Amikor Jahve a választott népének védelmező Uraként és királyaként lép fel, akkor szentségre is kötelezi a kiválasztottakat. Ez a szentség azonban nem jelenti azt, hogy mindenki pap lenne a népből, hanem csak azt, hogy ez a kiválasztás egyben feladat és kihívás is, mert erre a szentségre csak akkor formálhatnak jogot, ha megtartják megmentőjüknek, Istennek a parancsait. A szent Isten és a megszentelésre váró nép között ott áll a nagy közvetítő: Mózes. Ezért Jahve rajta mint közvetítón keresztül fordul népéhez. A nép az isteni segítség és a parancsok megtartása után kap csak „sasszárnyakat” (4b), Isten minden veszélyből kimentti őket. A népnek ez a vándorlása, a Sínai pusztájában, nem csupán helyváltoztatás, hanem tanulási folyamat is. A vándorlás és a vándorlás során átélt veszélyek, valamint a szabadulási események segítik a néppé formálódást, a közösségi etika és az Isten iránti szövetségi hűség kifejlődését a vándorlók között.

Az Újszövetségben Máté evangéliuma, valamint az Apostolok Cselekedetei említi a Kivonulás könyvének eseményeit. Érdekességként említjük, hogy a sasszárny az Újszövetségben csak a Jelenések köny-

vében szerepel (12,14), ahol az Mária megmentésére szolgál. Mária így a pusztába menekülhet a kígyó, vagyis a sátán elől. Az egyházatyák közül Órigenészt (185–254) és az alexandriai iskolát érdeklí leginkább a Kivonulás könyve és benne Mózes alakja. Természetesen Mózes Jézus előképe lesz, aki közvetít Isten új népe, vagyis az egyház és az Atya között. A zsidó kommentátorok közül Saadia Gaon (882–942) úgy mutatja be Mózeszt, mint aki Isten fényét sokkal jobban látta minden kortársánál. Mózesnek a választott nép megformálásában és a szövetségi gondolat elmélyítésében egyedülálló történelmi szerepe volt. A kiválasztottság stigmája, és annak helyes vagy félre értelmezése a választott nép egész történelmét végigkíséri. Amikor nacionalista eszméket szakralizáltak a kiválasztottsággal, vagy csupán a kultikus szentségre vagy a tisztasági törvényekre korlátozták a közösségi szentség őrzésének feladatát, az mindig félresikerült vallásosságot eredményezett. Jézus kritikája nem véletlenül provokálta a kultikus hatalom képviselőit, a főpapságot. Ugyanakkor Jézus kritikája, Mózes közvetítő szerepe és munkálkodása a választott nép megszentelésére olyan téma, amely a keresztény egyház számára is tartalmaz megszívlelendő következtetéseket. Az egyház hagyománya, gazdag liturgikus kultúrkincse gyakorlta eltereli a figyelmet az igazi közösségi megszentelődésről vagy Isten szentségének társadalmi képviseléről. A profán társadalom nem látja az Istent, csak Isten népe lesz számára látható. Amennyiben Isten új népében, az egyházban látható a világ megszentelésére irányuló képesség, nemcsak jótékonyan hat a társadalomra és tagjainak értékválasztására, hanem magát Istent is közelebb hozza a világhoz. Ha bezárkózik saját hagyományába, mint a hellenista korban élő vagy a templom lerombolás után élt zsidóság, akkor nemcsak a kapcsolatát veszíti el a társadalommal, hanem Isten reális képviseléről is lemond. Jézusban a követők felismerték a Megváltót, az őt ismerők a karizmatikus Tanítót is. Jézus követőit mesterük szentsége arra kötelezi, hogy úgy képviseljék az Istent a világban, hogy az a profán társadalmat is elgondolkodtassa, és a megszokott életformájának változtatására serkentse.